
Sport- en beweegnota Schiermonnikoog 2009 – 2012

Voorwoord

Inhoud

Voorwoord	1
Inhoud	2
Inleiding	3
Sport en bewegen op Schiermonnikoog	4
Inleiding.....	4
Het bestaande aanbod.....	4
De rol van de gemeente in het verleden.....	4
Resultaten van vier jaar 'Wad in Beweging'	5
Ontwikkelingen en kenmerken	7
Inleiding.....	7
Groeiend besef van belang van sport en bewegen	7
Integrale samenwerking kan nog veel beter	7
Bedreigingen voor de sport op Schiermonnikoog.....	7
Nieuwe sportvormen en sport als middel biedt kansen	8
Voorzet voor beleid: integraal werken	8
Sport- en bewegbeleid Schiermonnikoog	10
Inleiding.....	10
Visie op sport en bewegen.....	10
Rol van de gemeente.....	11
Kerntaken.....	11
Doelstellingen	12
Effecten van het sport- en bewegbeleid	12
Agenda voor de komende jaren	13
Randvoorwaarden.....	13
Planning en activiteiten	13
Organisatie.....	13

Inleiding

De vier Friese Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog besteden al enkele jaren nadrukkelijk aandacht aan de mogelijkheden meer samen te werken op het gebied van sport en bewegen. Vanaf 2004 is die samenwerking echt goed op gang gekomen. Met hulp van SPORT Fryslân en het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) én met belangrijke input van sportbestuurders, leerkrachten en welzijnswerkers kwam een gezamenlijk breedtesportproject van de grond: Wad in Beweging. Dankzij een Breedtesportimpulssubsidie van het Ministerie van VWS en een bijdrage van het Sociaal Investerings Fonds (SIF) is vier jaar lang gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van het sport- en beweegaanbod.

De resultaten van vier jaar breedtesportimpuls en samenwerking zijn positief en hoopgevend en smaken naar meer. Als gemeentebestuur van Schiermonnikoog willen we dan ook invulling geven aan de bij de start van Wad in Beweging reeds uitgesproken wens dat het project als stimulans moest dienen voor de ontwikkeling van een structureel gemeentelijk sport- en beweegbeleid na 2008.

Deze eerste sport- en beweegnota van Schiermonnikoog is dus een logisch gevolg van de ontwikkelingen in de laatste jaren. Het uitzetten van een koers voor de komende jaren is echter niet de enige aanleiding voor de totstandkoming van de nota. Sport en bewegen heeft ook steeds meer verbanden met andere beleidsterreinen zoals jeugdzorg, welzijn en gezondheid. Sport en bewegen is dan ook allang niet meer alleen een doel op zich, maar wordt ook ingezet ter bestrijding van ongewenste zaken als criminaliteit, ziekte en eenzaamheid. Omschrijven van heldere doelen en plannen is dus een noodzaak om te komen tot een goede onderlinge afstemming en samenwerking. En om de functie van sport en bewegen optimaal in te kunnen zetten, is het verstandig te werken vanuit een integrale aanpak. De functie en rol van sport en bewegen op Schiermonnikoog zal daarin nader bepaald moeten worden, alsmede de financiële consequenties die daaraan verbonden zijn. Maar sporten en bewegen moet natuurlijk ook vooral leuk zijn. Aan dit uitgangspunt hecht de gemeente veel waarde.

Na een korte terugblik op 'Sport en Bewegen' op Schiermonnikoog in de afgelopen jaren, wordt in de nota ingegaan op de huidige en de gewenste positie van sport en bewegen op het eiland en de rol van de gemeente daarin. Er wordt beschreven welke ontwikkelingen sportbeoefening op Schiermonnikoog met behulp van gemeentelijk bestuur en politiek de komende periode kan gaan doormaken, gelet op een aantal landelijke en provinciale ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen. Deze visie wordt vervolgens gekoppeld aan speerpunten en doelstellingen.

Het gaat in deze nota om een visie op hoofdlijnen en niet om een uitgewerkt actieplan. De nota vormt wél een basis voor de uitwerking van het beleid. Concrete acties moeten immers worden opgezet en uitgevoerd in samenwerking met betrokken organisaties en personen. De gemeente vindt sport primair zelforganiserend en ziet voor zichzelf een rol weggelegd zoals de laatste jaren al gebruikelijk is geweest: vooral voorwaardenscheppend, ondersteunend en regisserend met betrekking tot de integrale aanpak van sport en bewegen. Gemeentelijke bestuurders zijn zich zeer wel bewust dat Sport en Bewegen een belangrijke functie vervult in de samenleving van Schiermonnikoog.

Met deze nota wil de gemeente dus enerzijds de waarde uitdrukken die zij aan sport en bewegen toekent. Anderzijds wil zij ermee tegemoet komen aan de specifieke vraag vanuit verenigingen en burgers ten aanzien van sport en bewegen en zo bijvoorbeeld het vrijwilligerswerk aantrekkelijker maken. Bij het opstellen van de nota is gebruik gemaakt van lokale, provinciale en landelijke onderzoeken en rapportages zodat gesproken kan worden van een gedegen onderbouwing. Het bestuur van de gemeente vertrouwt erop dat het maatschappelijke en politieke draagvlak voor ontwikkeling en -stimulering van Sport en Bewegen groot genoeg is om het te realiseren.

Sport en bewegen op Schiermonnikoog

Inleiding

Schiermonnikoog is met nog geen 1.000 inwoners de kleinste gemeente van Nederland. Alle inwoners wonen in het gelijknamige dorp en het feit dat Schiermonnikoog een eiland is, maakt dat er beperkte mogelijkheden tot deelname aan wedstrijden in competitieverband zijn. Vooral in de zomer komen sportdeelname en werkzaamheden tijdelijk in het gedrang, omdat het seizoensgebonden karakter van het plaatselijke toerisme en recreatie dan veel werkzaamheden voor de eilandbewoners met zich meebrengt.

De sportparticipatie onder de bevolking van Schiermonnikoog ligt relatief hoog. De 'Nationale Norm Gezond Bewegen' (voor volwassenen minimaal een half uur per dag en voor jongeren een uur per dag matig intensief bewegen) lijkt door de inwoners door lopen, fietsen, fysieke werkzaamheden en georganiseerde sportbeoefening gemakkelijk te worden gehaald.

Omdat het aantal inwoners klein is, kent nagenoeg iedereen elkaar en weet men elkaar ook gemakkelijk te vinden, Ook bestuurders en ambtenaren. Er is dan ook sprake van een flink aantal dubbelfuncties en -lidmaatschappen. Er is geen formeel platform sport zoals een sportraad of -commissie, waardoor er weinig structurele samenwerking is. Daar komt bij dat de bestaande verenigingen in de afgelopen jaren behoorlijk zelfredzaam waren en weinig meerwaarde zagen in samenwerking. Bestuurders en ambtenaren, betrokkenen bij de beleidsterreinen gezondheid, welzijn en sport hebben elkaar wel regelmatig gezocht én gevonden.

Het bestaande aanbod

Schiermonnikoog kent vier sportverenigingen: de omnivereniging Turnlust, die zich vooral richt op gymnastiek, maar daarnaast ook op volleybal, badminton en bewegen op muziek, de voetbalvereniging De Monnik, de ruitervereniging Schiermonnikoog en de tennisvereniging de Hinneleup. In dit verband moet ook de Stichting Dunatter worden genoemd, die het plaatselijke openluchtzwembad exploiteert. Daarnaast is er een hardlooptroep, een groep 'sportief wandelen' en incidenteel een nordic walking groep actief en vinden er incidenteel outdooractiviteiten plaats. Verder wordt er natuurlijk veel gewandeld en gefietst. 'Meer Beweging Voor Ouderen', één van de activiteiten van Turnlust, is actief voor de oudere inwoners van het eiland en via de Stichting Welzijn Schiermonnikoog worden diverse sportactiviteiten georganiseerd voor de jeugd.

De rol van de gemeente in het verleden

De gemeente heeft tot voor kort voornamelijk een faciliterend sportbeleid gehanteerd. In het project Wad in Beweging heeft Schiermonnikoog zich voor het eerst uitgesproken over een toekomstbeeld ten aanzien van sport en bewegen op het eiland. Dit wel tegen de achtergrond dat de ambtelijke inzet die aan Sport en Bewegen besteed kan worden, beperkt is (0,08 Fte). De gemeente heeft wel altijd een voorwaardenscheppende rol gehad, gericht op het zorgen voor een zo optimaal mogelijk pakket van sportvoorzieningen. Ondersteuning kreeg onder andere vorm door indirecte subsidiëring via niet-kostendekkende huurtarieven. Verenigingen hebben de mogelijkheid subsidie aan te vragen voor bijvoorbeeld jeugdactiviteiten of jubilea. Vanwege het ontbreken van vaste richtlijnen, een afgebakend budget en de mogelijkheid tot het leveren van 'maatwerk' (elke aanwezige tak van sport kent maar één vereniging) worden de subsidieaanvragen altijd individueel beoordeeld.

De gemeente is eigenaar van de meeste sportaccommodaties (alleen de tennisvereniging is geprivatiseerd) en verzorgt het onderhoud. Er is overwogen de huidige sportzaal te vervangen door een sporthal, maar dit idee is losgelaten op basis van een advies, ingewonnen bij de Vereniging Sport en Ge-

meenten, dat aangeeft, dat de capaciteit van de accommodaties op het eiland afgestemd moet worden op gebruik door de inwoners en niet op gebruik door recreanten. Hierbij wordt uitgegaan van de constatering, dat recreanten dergelijke voorzieningen thuis hebben en op Schiermonnikoog andere dingen zoeken.

De gemeente is ook de initiatiefnemer geweest van de oprichting van Stichting Veldsporten. Deze stichting neemt de verhuur en het beheer van veldsportaccommodaties voor haar rekening.

De gemeente levert ten slotte een organisatorische bijdrage aan het 'Waddentoernooi', dat jaarlijks op een van de Waddeneilanden georganiseerd wordt. Op dit toernooi staan diverse sporten op het programma en deelname is uitsluitend bedoeld voor de eilandbewoners van de vijf Waddeneilanden.

Resultaten van vier jaar 'Wad in Beweging'

'Wad in Beweging' is een in 2004 gestart gezamenlijk breedtesportproject van de Friese Waddeneilanden Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog. Doelstelling van het project was het optimaal benutten van de huidige kansen die op de eilanden aanwezig zijn op het gebied van sport en bewegen zoals de infrastructuur en de wandel- en fietspaden. Bovendien werd gestreefd naar het versterken van het huidige aanbod en het structureel inbedden van nieuwe activiteiten bij bestaande sportaanbieders. Omdat de eilanden te maken hebben met dezelfde specifieke situatie, lag een samenwerking in dit traject voor de hand.

'Wad in beweging' kende een drietal speerpunten:

1. Verenigingsondersteuning. Hierbij stond voorop het stimuleren van vrijwilligersbeleid en het verbreden en ondersteunen van sportaanbod. Streven was dat de meerderheid van de verenigingen beschikt over voldoende (gekwaliceerd) kader en dat ze een gevarieerd aanbod hebben voor verschillende doelgroepen. Dat leverde de volgende resultaten op:

-
- Themabijeenkomst 'Kanjers in de sport'
 - Cursussen 'sportcoach'
 - Verspreiding onder de verenigingen van de cd-rom 'Wet- en regelgeving in de sport'
 - Toepassing van de stimuleringsregeling 'Kaderopleidingen'
 - Uitvoeren IK-sportscan bij de ruitervereniging
 - Ondersteuning en aanzet geven van aanzet tot ontwikkeling van structureel sportbeleid bij de badmintonvereniging
 - Subsidieverstrekking om onderzoek te doen naar de mogelijkheden van paardensport op het eiland
 - Ondersteuning van ruitervereniging bij oplossen kaderprobleem door Hippische sportbond
-

2. Jeugd, Onderwijs en Sport, waarbij het enerzijds ging om het vergroten van de jeugdparticipatie van jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar. Anderzijds stond centraal het wegwerken van motorische achterstanden bij kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar zodat doorstroming naar reguliere sportbeoefening kan plaatsvinden. Dat leverde de volgende resultaten op:

-
- Lessen streetdance
 - Oriëntatie, training en informatie op het gebied van motorisch remedial teaching
 - 'Kies voor hart en sport' op de basisscholen
 - Schoolschaatsen op de basisscholen en het VMBO (in samenwerking met de Stichting Dorpsbelang)
 - Sportdag in Sportstad Heerenveen
 - Voetbalspektakel verzorg door SC Heerenveen
-

3. Sportstimulering senioren/ouderen waarbij het doel was een structureel, binnen verenigingen ingebed, sportaanbod voor senioren te hebben waarvoor tevens voldoende kader is. Dat leverde de volgende resultaten op:

-
- Voorbereiden en uitvoeren van een 'fittest' (59 personen)
 - Uitvoering van de 'Beweegimpuls'
 - Verspreiding van een folder waarin het sportaanbod voor senioren is belicht
-

De bekendheid met Wad in Beweging is op Schiermonnikoog in de afgelopen periode langzaam gegroeid bij verenigingen, onderwijs en andere organisaties. De doelstellingen zijn gedeeltelijk gerealiseerd, de samenwerking en de integrale aanpak is voor het eerst echt op gang gekomen en de gemeente wil het ingezette beleid dan ook graag voortzetten.

Ontwikkelingen en kenmerken

Inleiding

De sportwereld is een dynamische wereld die voortdurend in ontwikkeling is. Ook op Schiermonnikoog hebben we daarmee te maken en zullen we rekening moeten houden met de consequenties van veranderende wensen en behoeften van sporters. In dit hoofdstuk wordt beknopt weergegeven hoe die ontwikkelingen kansrijk of juist bedreigend kunnen zijn voor het beleid van de gemeente. Ook wordt ingegaan op hoe we onze sterke punten kunnen benutten en welke aspecten we zullen moeten gaan versterken.

Groeiend besef van belang van sport en bewegen

Sterk aan het aanbod op Schiermonnikoog is dat er meerdere sporten te beoefenen zijn. De kwaliteit, bereikbaarheid en beschikbaarheid van zwembad en sportzaal zijn goed. Bovendien zijn de huren voor verenigingen laag, zodat deze ook de contributies voor haar leden betaalbaar kunnen houden. Daarnaast biedt de natuurlijke omgeving van het eiland veel mogelijkheden tot bewegen en zijn de toeristische voorzieningen ook prima toegankelijk voor de eilandbewoners zelf.

Participatie in het project Wad in Beweging heeft geleid tot een groeiend besef van het belang van sport en bewegen. De lijnen tussen betrokken personen en organisatie zijn kort zodat dingen snel geregeld kunnen worden. De inzet van de vrijwilligers op het eiland voor de sport is sowieso een sterk punt. Er is meer (incidenteel) overleg gekomen tussen sportaanbieders en meer mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering, scholen doen actief mee aan het bevorderen van de sportparticipatie van jeugd en er wordt meer en meer aandacht besteed aan het recreatiewerk op het eiland.

Integrale samenwerking kan nog veel beter

Tegenover die positieve aspecten staat ook een aantal aspecten dat een positieve toekomst juist in de weg staat. Het gebrek aan voldoende geschoold professioneel sporttechnisch kader wreekt zich steeds vaker bij de sportverenigingen. Er is veel verloop tegenover slechts beperkte aanstellingsmogelijkheden. Bovendien zijn er onvoldoende structurele mogelijkheden voor deskundigheidsbevordering en is het steeds een kleine vaste kern van eilanders die de initiatieven neemt en het werk doet. De werkdruk wordt voor deze vrijwilligers dan ook wel erg groot. De gestage verlenging van het toeristenseizoen in het verleden heeft hierbij ook een rol gespeeld. De doorstroom van kennismakingsaanbod naar structureel aanbod voor de oudere bevolking verloopt moeizaam, zoals gebleken is uit de gang van zaken na afloop van de fittest, die in november 2007 gehouden is. Het zijn juist de reeds actieven die doorgaan, terwijl de term 'sport' bij de niet-actieven toch een drempel kan opwerpen. Het zijn aspecten die we ook zien op de andere eilanden en die voor een belangrijk deel veroorzaakt worden doordat veel jongeren het eiland op jonge leeftijd verlaten of door drukke werkzaamheden geen tijd vrijmaken voor sportbeoefening en/of vrijwilligerswerkzaamheden .

Beperkingen voor de sport op Schiermonnikoog

We moeten ook rekening houden met een aantal omstandigheden, die van invloed zijn op de actieve sportbeoefening. Schiermonnikoog kent nou eenmaal een geïsoleerde ligging, waardoor bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering van technische leiding problematisch is.

De ontgroening vormt een serieuze bedreiging. Jongeren zijn vanaf de leeftijd van 15-16 jaar voor onderwijs aangewezen op het vasteland en komen vaak alleen in het weekend nog terug naar huis. De vergrijzing op het eiland is onmiskenbaar. Het is jammer dat er niet of nauwelijks wordt samenge-

werkt door instanties, zowel binnen de sport zelf, als met organisaties buiten de sport zoals het onderwijs, bedrijfsleven, welzijn en ouderenzorg- en gezondheidsorganisaties. Er was in het verleden geen overlegplatform; ten tijde van het project Wad in Beweging is een werkgroep opgericht waarin verschillende partijen zijn vertegenwoordigd. Daarbij is afgesproken, dat deze werkgroep na beëindiging van het project als overlegplatform in stand zou blijven.

Een belangrijk aandachtspunt is het gebrek aan structurele samenwerking tussen sportaanbieders onderling en tussen sportaanbieders en recreatieve organisaties. Het aanbod is gezien het aantal inwoners relatief groot, maar alle aanbieders vissen in dezelfde vijver. Voor ieder zijn de eigen belangen dus groot.

Nieuwe sportvormen en sport als middel biedt kansen

Er zijn natuurlijk ook diverse ontwikkelingen waar we op in kunnen springen als gemeente en die juist de nodige kansen bieden.

Er is een duidelijke trend waarneembaar op het gebied van nieuwe sporten. Nordic walking, street-dance, jumpen en fitness zijn bij uitstek sport- en beweegvormen die juist ook in de vrije natuur en in vakantietijd beoefend en gedaan kunnen worden. Bovendien is Schiermonnikoog prima geschikt voor vele buitenactiviteiten zoals fietsen, wandelen, skeeleren, mountainbiken en gps-lopen. Het zijn echter activiteiten die nauwelijks gestimuleerd worden of waaraan in georganiseerd verband iets gedaan wordt. In steeds meer sporten ontstaan bovendien afgeleide vormen van de traditionele sporten. Deze nieuwe activiteiten als de zwemuurchallenge, circulatievolleybal, beachvolleybal, minihockey, panna-voetbal, speedminton en UVX (ultimate volley experience) voldoen aan de vraag van vooral jongeren naar een meer op hun behoeften afgestemd sportaanbod en worden in de vorm van clinics, toernooien en schoolsport aangeboden.

Een andere trend is het alsmaar groter wordende belang dat vanuit maatschappelijk perspectief aan sport en bewegen wordt toegekend. De waarde van sport voor bijvoorbeeld integratie, de aanpak van overgewicht en het sociaal welbevinden van onder andere mensen met een beperking, jongeren en chronisch zieken wordt steeds meer onderkend. Er is dan ook een verschuiving waar te nemen van sportbeleid naar beweegbeleid. Sport en bewegen verovert steeds meer haar plek in het onderwijs, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning moet er zorg voor dragen dat iedereen kan meedoen in de maatschappij en de overheid stuurt meer en meer aan op ontwikkeling van integraal beleid. Het is hoopgevend dat ouderen steeds langer en intensiever sporten en liggen er nog steeds kansen voor een verdere samenwerking met de andere Waddeneilanden.

Voorzet voor beleid: integraal werken

Al met al is er een aantal zaken dat zorgen baart, maar zijn er zeker ook aanknopingspunten voor verbetering. Wanneer niet geïnvesteerd wordt in sport, recreatie en sportief bewegen zal dit ten koste gaan van de aantrekkelijkheid van Schiermonnikoog als sportieve, recreatieve, natuurvriendelijke en culturele woonomgeving. En stilstand is zeker in dit geval achteruitgang. Wanneer we op de huidige voet verder gaan, krijgen we te maken met een aantal onomkeerbare ontwikkelingen. De eilanders zullen zich wel blijven inzetten en de bestuurders zullen wel doorgaan, maar de interesse in sommige sporten zal verder afnemen, veroorzaakt door het traditionele aanbod en de problematiek rondom kwaliteit en kwantiteit van kader.

We streven ernaar dat meer kinderen én volwassenen (georganiseerd) gaan sporten zodat motorische en sociale ontwikkelingsachterstanden bij kinderen voorkomen worden en zodat de gezondheidstoestand van de bevolking van Schiermonnikoog verbetert. We zien echter dat de bereidheid om zich te binden aan een sportvereniging, alleen maar afneemt. Geen structurele verenigingsondersteuning en

sportstimulering zal op den duur leiden tot minder sportdeelname en dus tot relatief hogere kosten voor de gemeente. Ongeorganiseerde sportbeoefening zal steeds meer het sportaanbod gaan bepalen waardoor het niet denkbeeldig is dat de sociale en opvoedende rol en functie van de sportvereniging afneemt.

Goede professionele leiding voor de jeugd is daarom nodig om de motivatie, inzet en participatie onder jongeren te behouden en te vergroten. Voor potentieel kader van buiten het eiland zal het aantrekkelijk gemaakt moeten worden om een baan in de sport op Schiermonnikoog te aanvaarden. Dat kan de sport niet alleen. We hebben andere sectoren nodig om de sport leuk te houden. Afstemming met onderwijs, welzijn, ruimtelijke ordening, sociale zaken en gezondheidszorg zijn wat ons betreft belangrijke kaders voor het toekomstig sport- en beweegbeleid. Een integraal beleid dus, waarbij de activiteiten op verschillende beleidsterreinen elkaar kunnen versterken. Het is bekend, dat door het Rijk een subsidieregeling in het leven geroepen is om professionals te benoemen, die verschillende sport functies in zich kunnen combineren. Om een concreet beeld te geven: Deze functionaris geeft de gymlessen op de scholen, geeft zwemles, geeft tennistraining en verzorgt de training van de leden van Turnlust. Zoals het er nu naar uitziet, wordt deze regeling voor Schiermonnikoog pas in 2012-2013 van kracht. Tot die tijd moeten we qua capaciteit roeien met de riemen, die we hebben. Overigens proberen de Friese eilanden (Eilander College) samen om eerder in aanmerking te komen voor deze regeling.

Sport- en beweegbeleid Schiermonnikoog

Inleiding

Het is duidelijk dat ontwikkelingen in de samenleving en ook op Schiermonnikoog er toe leiden dat de gemeente beleid ten aanzien van sport, bewegen en lichamelijke oefening structureel zal moeten aanpakken. Sport heeft een aantal belangrijke functies die het voeren van zo'n structureel beleid legitimeren.

- Sport is goed voor de gezondheid en gaat bewegingsarmoede tegen;
- sport en bewegen werkt positief door in de arbeidsprestaties en geeft afname ziekteverzuim;
- sport en bewegen draagt bij aan de leefbaarheid van de samenleving op Schiermonnikoog
- sport en bewegen brengt integratieprocessen op gang en bevordert participatie van de bevolking in de verenigingen (vrijwilligers, minder validen, ouderen, nieuwe inwoners, toeristen. etcetera);
- sport is een nuttige vorm van vrijetijdsbesteding die zowel actief als passief gedaan kan worden;
- sport en bewegen levert een bijdrage aan de preventie van vandalisme en criminaliteit;
- sport en bewegen voedt op; het brengt de beoefenaars normen en waarden, sociale vaardigheden en discipline bij;
- sport en bewegen biedt de mogelijkheid tot zelfontplooiing en zelfontwikkeling;

Visie op sport en bewegen

De allereerste verantwoordelijkheid voor sportbeoefening ligt bij de burger zelf. Sport heeft voor de burger 'doelen in zich' (leuk, gezondheid, fitheid, sociale contacten, zelfontplooiing en zelfontwikkeling). Daarnaast heeft de overheid op Schiermonnikoog haar eigen verantwoordelijkheden ten aanzien van sport voor de samenleving op het eiland.

Onder 'sport en bewegen' verstaan we: alle activiteiten waarbij sprake is van spel, sportief bewegen en wedijver die in georganiseerd en/of ongeorganiseerd verband worden beoefend. De wijze waarop deze activiteiten worden beoefend en beleefd hangt af van persoonlijke aanleg, ambitie en mogelijkheden van de beoefenaren. Veiligheid en betrokkenheid/motivatie van deskundig (bege)leidend kader (vrijwilligers én professionals) staat hierbij hoog in het vaandel.

De visie op sport voor Schiermonnikoog luidt als volgt: iedere inwoner van Schiermonnikoog kan in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur, op grond van zelf gekozen motieven en op een veilige manier, aan sport en bewegingsactiviteiten van goede kwaliteit deelnemen dan wel daarbij betrokken zijn.

Om deze visie inhoud en vorm te geven dient aan de volgende randvoorwaarden te worden voldaan:

- Realiseren van betaalbare en kwalitatief goede sport- en beweegactiviteiten in overleg en samenwerking met sportpartners op het eiland;
- sport- en beweegactiviteiten zoveel mogelijk onderbrengen bij sportverenigingen;
- het sportbeleid koppelen aan andere beleidsterreinen zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, welzijnsbeleid, ouderenbeleid en subsidiebeleid;
- benutten van de (natuurlijke) mogelijkheden die het eiland biedt voor sport en bewegen;
- monitoren van de gezondheid, het welbevinden en het sport- en beweeggedrag van de burger.

Rol van de gemeente

Een duidelijke visie, die tegelijkertijd echter wel ruimte laat voor verschillende manieren om aan de invulling ervan te werken. Waar in het verleden de gemeente een initiërende rol had in de realisering en het onderhoud, beheer en verhuur van sportaccommodaties, hebben diverse ontwikkelingen er nu toe geleid dat zowel het sportgedrag en het sportaanbod als de rol en taakopvatting van de overheid wijzigt.

De overheid op Schiermonnikoog zal zich meer gaan toeleggen op een regiefunctie, waarbij effectiviteit en efficiëntie van handelen centraal staat. Meer dan voorheen wordt het accent gelegd op maatschappelijke doelen als participatie, leefbaarheid en integratie. Het traditionele accommodatiebeleid blijft, met daarnaast meer aandacht voor een integrale aanpak van sportbeleid.

Kerntaken

Gezien het voorgaande onderscheiden we een zestal kerntaken waarop we het beleid de komende jaren gaan richten:

Het bieden van sportmogelijkheden voor de jeugd.

Sportstimulering, gericht op de jeugd op Schiermonnikoog, beperkt zich tot de leeftijdscategorie t/m 15 jaar. Het is immers een gegeven, dat de jongeren van 16 jaar en ouder het eiland verlaten, in ieder geval op doordeweekse dagen en daardoor op het eiland niet of nauwelijks actief sporten. De participatie van jongeren t/m 15 jaar is op peil.

Omdat jongeren in organisatorisch opzicht betrokken zijn, zijn zij sneller geneigd zich aan te sluiten bij een sportvereniging, wanneer zij naar de vaste wal verhuizen.

Een apart aandachtspunt vormt het horecapersoneel. Het gaat veelal om jonge mensen, die relatief kort op Schiermonnikoog wonen en niet snel geneigd zijn om deel te nemen aan bestaande sportactiviteiten.

Bevorderen van de maatschappelijke betekenis en -doelen van sport

Sport draagt bij aan een actieve leefstijl en het vergroot de maatschappelijke betrokkenheid tussen mensen. Dat pleit voor een hoge deelname aan de sport zelf, maar ook voor een grote bijdrage aan de organisatie rondom het sport- en beweegaanbod. Het werven en binden van vrijwilligers door het aantrekkelijk maken van de sportcultuur staat dan ook hoog in het vaandel van de gemeente.

Realiseren van een breed en gevarieerd aanbod van sportvoorzieningen

Naast het zorgdragen voor een goed sport- en beweegaanbod is ook van belang dat de voorzieningen en accommodaties van een kwalitatief hoog niveau zijn. Sportaccommodaties moeten voor iedereen toegankelijk zijn en een veilig gevoel geven bij de gebruikers. In principe geldt dat de gebruiker betaalt, maar omdat de gemeente niet wil dat sporten te duur wordt, wordt met subsidies de sport betaalbaar gehouden.

Tot stand brengen en onderhouden van overleg en samenwerking tussen sport, welzijn, onderwijs, gezondheid en ouderenzorg

Een goed beweeg- en sportaanbod kan alleen dan tot stand gebracht worden, wanneer alle betrokken partijen tot een succesvolle samenwerking kunnen komen. De gemeente gaat stimuleren dat die samenwerking er komt. Een platform daarvoor is het periodieke overleg, zoals genoemd op blz. 13.

Stimuleren van maatschappelijke participatie door sport gericht op aandachtsgroepen (zoals ouderen, minder draagkrachtigen, mensen met een motorische of psychische beperking en kinderen met leerachterstand)

In het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is het voor de gemeente van belang mensen zoveel mogelijk zelfstandig te laten functioneren en sociaal te laten participeren. Het wegwerken van (motorische) achterstanden bij jonge kinderen om ze daarna door te laten stromen naar de reguliere sportbeoefening is daar een voorbeeld van.

Geven van voorlichting en verstrekken van informatie over sportmogelijkheden op Schiermonnikoog

Het verbreden en verbeteren van het sport- en beweegaanbod alleen is niet voldoende, bewoners en toeristen zal de weg gewezen moeten worden naar het aanbod. Waar kunnen mensen terecht, voor welke doelgroep is het aanbod bedoeld, wat zijn de kosten en wat zijn de mogelijkheden?

Doelstellingen

De algemene doelstellingen zijn gebaseerd op de doelstellingen zoals die in Wad in Beweging al nagestreefd werden.

1. Plannen, realiseren en onderhouden van sportaccommodaties
2. Stimuleren van sportdeelname, met als speerpunten jeugd, motorial remedial teaching en de leeftijdsgroep 55+
3. Ondersteunen van sportverenigingen
4. In stand houden van structurele samenwerking tussen belanghebbenden t.a.v. sport en bewegen

Effecten van het sport- en beweegbeleid

Wat beoogt de gemeente met de hiervoor genoemde kerntaken en doelstellingen? Wat zijn met andere woorden de gewenste effecten van het voorgenomen sport- en beweegbeleid?

- Uitbreiding, c.q. handhaving van het activiteitenaanbod voor alle doelgroepen.
- Ook de sporters (groepen en individuen) die buiten verenigingsverband hun sport beoefenen, profiteren.
- De jeugd blijft de weg naar de sportverenigingen op het eiland vinden, vindt het daar aantrekkelijk, leuk en 'jongereneigen'.
- Maatschappelijke organisaties op het eiland werken en overleggen samen.
- Er zijn voldoende inwoners van Schiermonnikoog die zich als vrijwilliger beschikbaar stellen voor de sport en ook bereid zijn daarin te investeren (cursussen ed.).

Om bovengenoemde effecten ook werkelijk te realiseren is het van belang dat er een coördinerend en uitvoerend platform, onder leiding van de voor sport en bewegen verantwoordelijke wethouder functioneert/bestaat. De wethouder vervult hierbij, samen met de beleidsambtenaar, de regiefunctie.

Agenda voor de komende jaren

In de vorige hoofdstukken zijn we via landelijke en lokale ontwikkelingen op Schiermonnikoog terecht gekomen bij een gemeentelijke visie op sport en bewegen. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de formulering van de rol van de gemeente en de doelen die daarbij passen. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe we dat beleid en die doelen concreet willen invullen de komende jaren.

Randvoorwaarden

Om aan het sport- en beweegbeleid van Schiermonnikoog invulling te kunnen geven is het van belang vast te stellen aan welke randvoorwaarden dient te worden voldaan:

- Constructief overleg tussen gemeente en alle met sport, bewegen, gezondheid en welzijn gerelateerde organisaties en instellingen op Schiermonnikoog, leidend tot een meerjarige samenwerkingsregeling en een verdeling van activiteiten en werkzaamheden tussen gemeente en het op te richten 'Platform Schiermonnikoog in Beweging' (formeel overleg- en uitvoeringsorgaan; werkgroep Wad in Beweging nieuwe stijl);
- een structurele en projectmatige aanpak;
- voldoende faciliteiten (ambtelijke ondersteuning, onderdak, materialen, hulpmiddelen);
- daar waar gewenst, effectief en efficiënt in samenwerking met één of meerdere Waddeneilanden en/ of buurgemeenten.

Planning en activiteiten

De realisatie van de doelstellingen kan in een actieplan worden opgepakt en uitgevoerd. Het opstellen van dat actieplan, waarin activiteiten gekoppeld worden aan doelstellingen en aan een realistisch tijdspad, zal een taak worden voor een op te richten Platform Schiermonnikoog in Beweging.

Concreet staan de volgende activiteiten op het programma:

- Het omvormen van de bestaande werkgroep Wad in beweging in een structureel overlegplatform tussen de sportaanbieders en de gemeente en tussen de sportaanbieders onderling.
- Samenwerking (onder)zoeken met buurgemeente(n) en Sport Fryslân.

Organisatie

Sportbeleid heeft momenteel, ondanks enkele impulsen van Wad in Beweging, geen structureel karakter. Op basis van deze nota wordt een structureel element gecreëerd door de bestaande werkgroep Wad in beweging om te vormen tot een structureel overlegplatform tussen de sportaanbieders en de gemeenten en de sportaanbieders onderling.